

i Informasjon**UiO : Institutt for helse og samfunn**
Det medisinske fakultet

Avdeling for helseledelse og helseøkonomi,
Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo

HØKON1201- Bedriftsøkonomi
Tid: 06.12.2022 kl. 15:00 (3 timer)

Hjelpemidler:

En web-basert kalkulator er tilgjengelig i forbindelse med eksamen, se nederst på siden i Inspira.

Eksamen består av tilsammen 13 oppgaver. Alle oppgaver skal besvares.

Hvert riktige svar gir 1 poeng, med mindre annet er spesifisert. Maksimal score for hele eksamen er 37 poeng.

Merk: Dersom svaret dere vil gi ikke er heltall, kan dere enten bruke komma eller punktum for skrive desimaler (begge deler fungerer). Alternativt kan dere runde av til nærmeste heltall.

1 Om ABC

(1 poeng for hvert riktige svar. Hvert feil svar gir -1. Minimum poengsum totalt på hele oppgaven 0)

Hvilke fire påstander stemmer om ABC-metoden (kryss av)?

Velg ett eller flere alternativer

- ☐ ABC er alltid bedre enn tradisjonell tilleggskalkulasjon
- ☐ ABC er en form for tilleggskalkulasjon
- ☐ ABC er ikke egnet til å gjøre beslutninger på kort sikt
- ☐ ABC er en form for selvkostmetode
- ☐ Aktivitetssatsen i ABC beregnes på bakgrunn av virkelig volumutnyttelse
- ☐ I ABC belastes produktene for kostnader basert på virkelig volumutnyttelse
- ☐ ABC blir mindre relevant når virksomheter får større indirekte kostnader
- ☐ ABC fordeler bare variable kostnader til produktene

Maks poeng: 4

2 Om kostnader

a) Faste kostnader per enhet:

Velg ett alternativ:

- ☐ Stiger i antall enheter solgt
- ☐ Faller i antall enheter solgt
- ☐ Er uendret i antall enheter solgt

b) Totale faste kostnader:

Velg ett alternativ

- ☐ Stiger i antall enheter solgt
- ☐ Faller i antall enheter solgt
- ☐ Er uendret i antall enheter solgt

c) Marginalkostnadene ved å bruke en bil er vanligvis

Velg ett alternativ

- ☐ Lavere enn gjennomsnittskostnaden
- ☐ Høyere enn gjennomsnittskostnaden
- ☐ Er lik gjennomsnittskostnaden

d) Kostnader som allerede er påløpt ved et beslutningstidspunkt kalles:

Velg ett alternativ

- ☐ Alternativkostnad
- ☐ Marginalkostnad
- ☐ Sunk cost
- ☐ Beslutningskostnad

Maks poeng: 4

3 Renteregning

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

a) Hva er verdien om 7 år av et innskudd på kr 380 000 som gjøres i dag til 6% rente p.a.?

b) Hva er verdien i dag av kr 180 000 som forfaller om 3 år når kalkylerenten er 9 %?

c) Hva er nåverdien til en årlig annuitet på 10 000 kroner i 20 år når kalkylerenten er 12 %?

d) Hva er nåverdien til en evig årlig annuitet på 10 000 kroner når kalkylerenten er 12 %?

Maks poeng: 4

4 Kontantstrøm

Hva er kontantstrømeffekten av følgende:

a) En økning i leverandørgjeld:

Velg ett alternativ

- ☐ Positiv
- ☐ Negativ
- ☐ Ingen effekt

b) En reduksjon i kundefordringer

Velg ett alternativ

- ☐ Positiv
- ☐ Negativ
- ☐ Ingen effekt

c) Salgsinntekt fra en maskin hvor salgsprisen ble lavere enn regnskapsverdi korrigert for avskrivninger

Velg ett alternativ

- ☐ Positiv
- ☐ Negativ
- ☐ Ingen effekt

Maks poeng: 3

5 Avskrivninger

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

a) En virksomhet har skaffet en maskin til 500 000. Man benytter 30% saldoavskrivning. Hva er bokført verdi etter 7 år?

Skriv svaret her: .

b) Anta at maskinen heller ble avskrevet lineært over 15 år. Hva ville da bokført verdi vært etter 7 år?

Skriv svaret her:

Maks poeng: 2

6 Ekvivalenskalkulasjon

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

Laserklinikken ØyeFiks AS leverer årlig 1 000 LASIK operasjoner og 750 SMILE operasjoner. Kostnadsmessig tilsvarer 3 LASIK operasjoner 5 SMILE operasjoner. Totale kostnader er kr 3 500 000.

a) Hva er selvkost for en LASIK operasjon?

b) Hva er selvkost for en SMILE operasjon?

Maks poeng: 2

7 Nullpunkt og målsatt salg

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

En virksomhet hadde inntekter på 3 000 000, til pris 400 pr enhet, gjennomsnittlig dekningsgrad var 20% og faste kostnader er 1 500 000.

a) Hva er nullpunktsomsetningen til virksomheten?

En annen virksomhet budsjetterer med et salg på 8 000 000. Variable kostnader er budsjettet til 5 000 000, og bedriften har en nullpunktsomsetning på 6 000 000.

b) Hva er de faste kostnadene til bedriften?

En annen virksomhet budsjetterer med faste kostnader på 5 000 000, og har en dekningsgrad på 50% og sikkerhetsmargin på 1 000 000.

c) Hva er bedriftens budsjetterte omsetning?

Maks poeng: 3

8 Materialkostnader og lagervurdering

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

En bedrift benytter gjennomsnittspriser til lagervurdering. Ved inngangen til året, 1/1, var beholdningen 100 enheter vurdert til 20 kroner per enhet. 2/1 kjøpte bedriften inn ytterligere 400 enheter til 35 kroner, og 15/01 kjøpte bedriften 500 enheter til 40 kroner. Det ble ikke tatt ut noe av varen fra lageret i perioden.

a) Hva er gjennomsnittsprisen for en enhet vare på lager etter innkjøpet 15/01?

Anta nå at i tillegg til innkjøpene beskrevet i deloppgave (a), så tok bedriften ut 200 enheter 14/01. Deretter, 16/01, tok bedriften ut 50 enheter fra lageret.

b) Hva blir totalverdien av uttaket gjort 16/01?

Maks poeng: 2

9 Prosjektanalyse

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

a) De årlige kontantstrømmene i et investeringsprosjekt på tidspunktene 0–3 er –200 000, +94 500, +78 000, +120 000.

Avkastningskravet er 12 %.

Beregn nåverdien og fyll inn under.

b) Hva er fremtidsverdien i tidspunkt 3 av samme kontantstrøm (etter 3 år med forrentning), dersom samme rente (12 %) legges til grunn?

Beregn fremtidsverdien og fyll inn under.

Maks poeng: 2

10 Flaskehals

Disse opplysningene foreligger om Helsefabrikken A/S sin virksomhet knyttet til produksjonen av produktene A, B og C:

Priser og kostnader

	A	B	C
Pris per enhet	1000	800	1100
Variabel kostnad per enhet	500	320	650
Fast kostnad per enhet	400	280	300
Fortjeneste per enhet	100	200	150

Ressursbruk

	A	B	C
Maskin 1	3t	2t	3t
Maskin 2	2t	2t	2t
Råmateriale	4 kg	2 kg	1.5 kg

a) Hvilket produkt bør prioriteres dersom maskin 1 er flaskehals?

Velg ett alternativ:

- ☐ A
- ☐ B
- ☐ C

b) Hvilket bør velges dersom maskin 2 er flaskehals?

Velg ett alternativ

- ☐ A
- ☐ B
- ☐ C

c) Hvilket bør velges dersom råmateriale er flaskehals?

Velg ett alternativ

- ☐ A
- ☐ B
- ☐ C

Maks poeng: 3

11 Kontantstrøm

a) Når det er høy inflasjon vil nåverdien til en kontantstrøm:

Velg ett alternativ:

- ☐ Bli lavere
- ☐ Bli høyere
- ☐ Være uendret

b) Et prosjekt varer i 3 år, og har omsetning i år 1,2,3 på henholdsvis 100, 150 og 120.

Arbeidskapitalen per år skal utgjøre 20% av omsetningen det samme året, og må være klart ved inngangen året. Hvordan påvirker arbeidskapitalen beregningen av kontantstrømmen i tidspunkt 2?

Velg ett alternativ

- ☐ +10
- ☐ +30
- ☐ +6
- ☐ -10

c) Prosjektet beskrevet i deloppgave (b), hvordan påvirkes kontantstrømberegningen i tidspunkt 3?

Velg ett alternativ

- ☐ +24
- ☐ -24
- ☐ +12
- ☐ -12

Maks poeng: 3

12 Tilleggskalkulasjon

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

a) Regn ut tilleggssatsene i tabellen under:

	Tilvirkningsavd.	Salg og adm.
Indirekte kostnader	3 060 000	1 485 000
Aktivitetsmål	Direkte arbeidstid	Solgte enheter
Beskjeftigelse	18 000 timer	9 000 stk.
Tilleggssats	<input type="text"/> kr per time	<input type="text"/> kr per enhet

b) For å lage et produkt går det med fire timer à kr 250 i direkte lønn og direkte materialer for kr 800. Kalkuler de totale kostnadene for produktet basert på tilleggssatsene over:

Totale kostnader kr

Maks poeng: 3

13 Kostnader

Merk: Tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000. Rund av til nærmeste heltall.

En virksomhet regner med å produsere og selge 1 000 enheter, et volum man anser for å være normalkvantumet.

Selvkostkalkylen ser da slik ut per enhet:

Materialer, lønn og andre variable kostnader	4 000
Faste kostnader (kr 2 mill totalt)	2 000
Sum kostnader	6 000
Salgspris i gjennomsnitt	7 500
Fortjeneste per enhet	1 500

I november blir det klart at salget på årsbasis blir de forventede 1 000 enhetene til priser og kostnader som forutsatt. Man har i tillegg fått en ekstraordinær forespørsel på 100 enheter for levering i desember til kr 5 000 per enhet. Man har kapasitet til å levere tilleggsordren.

a) Hvor stort blir overskuddet totalt uten tilleggsordren? .

b) Hvor mye taper/tjener man, relativt til overskuddet i (a), på å akseptere tilleggsordren?

Maks poeng: 2